

דברים שחשוב לדעת בלקיחת אשראי

וועדת שטרומ, הידועה גם כוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים בישראל, הוציאה בחודש ספטמבר 2016 שלל המלצות שמטרתן קידום התחרות בשירותים שניתנים בעיקר על ידי הבנקים. ההנחה שבבסיס הדו"ח הייתה שענף הבנקאות בישראל מאופיין בריכוזיות גבוהה ובחוסר תחרות מספקת, בעיקר עבור משקי הבית ועסקים קטנים.

המסקנה היתה שיש לעודד תחרות הן מצד בנקים חדשים והן מצד גופים חוץ בנקאיים.

על רקע מסקנה זו חוקק **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים**. זהו חוק מורכב שהשלכותיו המדויקות אינן ברורות עדיין באופן מלא, שכן טרם פורסמו התקנות שיש להתקין על פיו. יחד עם זאת, החוק מסדיר את הרגולציה לגבי נותני אשראי חוץ בנקאיים, וקובע בין היתר חובה של גוף שעוסק במתן אשראי לקבל רישיון מיוחד ממשרד האוצר.

במטרה לעודד את הגברת התחרות בתחום מתן האשראי הוקמה לאחרונה מערכת של נתוני אשראי הכוללת מאגר מידע מרכזי ומאפשרת לגופים חוץ-בנקאיים לקבל מידע מקיף לגבי היסטוריית האשראי של מבקש האשראי, ובהתאם לכך להעריך בצורה מדויקת יותר את רמת הסיכון שלו.

מקובל לחשוב ששיעור הריבית שגובים גופים חוץ-בנקאיים גבוה באופן משמעותי מהריבית עבור הלוואות בנקאיות, ואולם זה לא בהכרח המצב. קיימים לא מעט מקרים שבהם בנקים גובים ממשקי בית ריביות גבוהות, ומנגד ניתן להצביע על מקרים שבהם גופים חוץ-בנקאיים נכונים להציע הלוואות בריביות סבירות. על רקע הקמת מאגר המידע לגבי נתוני אשראי ניתן להעריך כי לווים בעלי היסטורית החזר אשראי מוצלחת יוכלו להשיג ריביות טובות גם מגופים חוץ בנקאיים, לנוכח רמת הסיכון הנמוכה יחסית.

בשנים האחרונות צמח מספר הגופים העוסקים במתן אשראי חוץ-בנקאי, ומטבע הדברים האפשרויות שעומדות כיום בפני לווים לקבלת אשראי הן רבות ומגוונות.

בפנייה לגוף אשראי חוץ-בנקאי חשוב להקפיד על מספר דברים בסיסיים. ראשית, כדאי לוודא שמדובר בגוף בעל רישיון למתן אשראי. במידת הצורך אפשר לבקש לראות את תעודת הרישיון. שנית, חשוב לבדוק לא רק את תנאי האשראי הבסיסיים (כמו שיעור הריבית ותקופת האשראי), אלא גם עלויות נלוות ובפרט עמלות כאלה ואחרות. במקרים רבים נדרש הלווה לשלם עמלות בעת קבלת ההלוואה בסכומים משמעותיים. חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות מחייב את הגוף המממן לגלות את **"שיעור העלות הממשית של האשראי"**, שלוקח בחשבון את כל התוספות לקרן ההלוואה גם מעבר לריבית. שלישית, יש להביא בחשבון האפשרות שהלווה ייתקל בקושי בהחזר ההלוואה, ובהתאם לכך חשוב לבדוק מהו שיעור ריבית הפיגורים בגין ההלוואה ולוודא שהוא תואם את מגבלות החוק.

דבר נוסף – חובתו של כל מלווה להכין ולמסור ללווה הסכם הלוואה בכתב הכולל שורה של פרטים ונתונים הקבועים בחוק, וביניהם – פרטים מלאים של המלווה, סכום ההלוואה, שיעור הריבית (ואם מדובר בריבית משתנה – העקרונות לשינוי שיעור הריבית), הצמדה (ככל שקיימת), תקופת ההלוואה, שיעור ריבית הפיגורים, עילות להעמדת החוב לפירעון מידי, וכאמור שיעור העלות הממשית של האשראי.

דברים שחשוב לדעת בלקיחת אשראי

לגבי אשראים בסכומים גבוהים יחסית עשויים הלווים להידרש להעמיד בטוחה – שעבוד על נכס (כמו דירה או רכב) או לכל הפחות ערבות של אדם עם מקור הכנסה. במקרים כאלה במיוחד כדאי ללווה לקבל ייעוץ משפטי. אמנם הגופים המממנים עובדים בדרך כלל עם חוזים סטנדרטיים, ואולם ניתן בהחלט ואף מומלץ לנהל משא ומתן ולהעיר הערות לסעיפים המשפטיים – הן של חוזה ההלוואה והן של מסמכי הבטוחות.

לנוכח המגוון הרחב שעומד כיום בשוק מתן האשראי, מומלץ ללווים "לעשות שופינג" ולקבל הצעות ממספר גופים, לרבות גופים חוץ-בנקאיים. יחד עם זאת, חשוב להקפיד ולבדוק לא רק את שיעור הריבית אלא גם תנאים נוספים כמו ריבית הפיגורים ועלויות נוספות, וכן לוודא קבלת גילוי מלא ובכתב בהתאם לדרישות החוק.

כותב המאמר, עו"ד דרור טימור, הינו שותף במחלקת הבנקאות במשרד

צרו עימנו קשר
עו"ד דרור טימור, שותף
מחלקת בנקאות ופיננסים

drort@ysl-law.com \ 04-8140500 \ 03-5757712

